

Bruxelles, 4. ožujka 2024.
(OR. en)

7163/24

ECOFIN 260
UEM 52
SOC 163
EMPL 91

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika (dio 2.) / Vijeće
Predmet:	Socijalna ulaganja i reforme za otporna gospodarstva – ulaganje u ljude radi poticanja produktivnosti i izgleda za rast

Za delegacije se u prilogu nalazi napomena koju je predsjedništvo pripremilo za raspravu o politikama na sastanku Vijeća ECOFIN 12. ožujka 2024. pod nazivom „Socijalna ulaganja i reforme za otporna gospodarstva”, na koju su pozvani i ministri i ministrice nadležni za zapošljavanje i socijalna pitanja.

SOCIJALNA ULAGANJA I REFORME ZA OTPORNA GOSPODARSTVA

– Ulaganje u ljude radi poticanja produktivnosti i izgleda za rast –

Socioekonomski kontekst

EU se suočava sa znatnim izazovom za konkurentnost, ne samo u načinu na koji se natječemo na globalnoj razini, već i u jačanju našeg unutarnjeg tržišta. Iako je produktivnost glavni pokretač konkurentnosti i rasta, prosječni rast produktivnosti u EU-u stagnira tijekom posljednjeg desetljeća, uz stalne izazove u pogledu troškova života¹. Nakon gospodarskog oporavka uslijed krize uzrokovane bolešću COVID-19 gospodarski rast usporen je 2023., a gospodarstvo EU-a na početku 2024. u slabijem je položaju od očekivanog. Međutim, tržište rada EU-a i dalje je snažno, a stopa zaposlenosti dosegla je dosad najvišu razinu od 75,4 % u 2023.

Unatoč ukupnim pozitivnim rezultatima, tržišta rada suočavaju se s rekordno visokim nedostacima radne snage i vještina. Takvi nedostaci prepreka su produktivnosti i potencijalu rasta te zelenoj i digitalnoj tranziciji gospodarstva. Potrebne su reforme i ulaganja kako bi se osiguralo da se manjci i neusklađenost radne snage i vještina rješavaju na odgovarajući način tijekom tranzicije prema digitalnom i ugljično neutralnom gospodarstvu EU-a².

¹ Vidjeti Godišnji pregled održivog rasta 2024.

² Vidjeti Zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2024.

Rješavanje izazova konkurentnosti glavni je prioritet belgijskog predsjedništva i vjerojatno će ostati u središtu sljedećeg strateškog programa. Nedostatak radne snage i vještina negativno utječe na produktivnost, što koči konkurentnost i izgleda za budući gospodarski rast Europe. Zelena i digitalna transformacija gospodarstva EU-a uzrokuje vrlo važne potrebe za usavršavanjem i prekvalifikacijom te izazove za radnu snagu u pogledu kvalitetnih radnih mjesta i radnih uvjeta kako bi ostala spremna za tržište rada budućnosti. Međutim, trajne nejednakosti i teritorijalne nejednakosti, među ostalim u pogledu pristupa uslugama od općeg interesa, kvalitetnog obrazovanja i razvoja vještina, i dalje sprečavaju određene skupine stanovništva da razviju svoj puni potencijal. Istodobno će brzo starenje europskog stanovništva u narednim godinama dovesti do znatnog smanjenja radne snage, što će negativno utjecati i na ponudu radne snage i vještina, dok EU zaostaje za drugim geografskim područjima u pogledu sposobnosti privlačenja visokokvalificiranih radnika iz trećih zemalja. Sve to zahtijeva inovativne pristupe politikama kojima se ulaganje u ljude prepoznaje kao ključno sredstvo za Europu.

U tom je kontekstu Vijeće u sastavu EPSCO 28. studenoga 2023. potvrdilo [Mišljenje](#)³ Odbora za zapošljavanje i Odbora za socijalnu zaštitu o dodanoj vrijednosti socijalnih ulaganja i ulozi Vijeća EPSCO u upravljanju europskim semestrom. Socijalna ulaganja definiraju se kao javna potrošnja povezana s ulaganjima i reformama⁴ za koje se, osim ostvarivanja socijalnih ciljeva, očekuje da će svojim učinkom na ljudski kapital i produktivnost ostvariti povrat u smislu gospodarskog rasta, među ostalim snažnijim inovacijskim kapacitetom i apsorpcijom novih tehnologija i/ili ponudom radne snage⁵. Stoga socijalna ulaganja uključuju:

- **Cjeloživotno učenje te usavršavanje i prekvalifikacija** odraslog stanovništva, kojima se podupire bolje usklađivanje ponude i potražnje vještina, što pozitivno utječe na integraciju na tržište rada i potencijal rasta.

³ Dok. ST 15418/2/23.

⁴ U području politika vještina, zapošljavanja i uključivanja.

⁵ Kvalifikacija socijalne potrošnje kao ulaganja stoga se provodi na temelju njihova učinka na rast, što je predmet interesa ove napomene. Pritom je cilj utvrditi socijalne mjere koje izravno doprinose gospodarskom rastu. To ne znači da su druge vrste potrošnje manje vrijedne.

- **Obrazovanje**, posebno **kvalitetan i cjenovno pristupačan rani i predškolski odgoj i obrazovanje**, koji pomaže u pružanju čvrste osnove za daljnje učenje kasnije u životu za svu djecu, uz istodobno olakšavanje sudjelovanja roditelja na tržištu rada, posebno poticanje zapošljavanja žena.
- **Aktivne politike tržišta rada**, kojima se olakšava ulazak na tržište rada, usklađivanje ponude radnih mjesta i kvalitetna radna mjesta te podupire prelazak s jednog radnog mjesta na drugo (pojednostavljenjem strukturnih prilagodbi u gospodarstvu), čime se potiče uključiv i održiv rast.
- Politike za sprečavanje bolesti povezanih s radom i **integraciju na tržište rada osoba s invaliditetom i/ili radnika nakon izbijanja bolesti**.
- Reforme za **smanjenje segmentacije tržišta rada** i reforme **sustava poreza i poreznih olakšica** kako bi se potaknuli sudjelovanje na tržištu rada i kvalitetna radna mjesta.

Mjerenje gospodarskih povrata od socijalnih reformi i ulaganja

Iako se priznaje potencijal određenih socijalnih reformi i ulaganja za gospodarski rast, potrebno je bolje istražiti kako najbolje evaluirati takve povrate, koji ovise o specifičnoj strukturi i kontekstu provedbe. Kvantifikacija tih povrata zahtijeva pouzdane analitičke alate, administrativne podatke i pouzdane metodologije (kao što su *ex ante* i *ex post* analize, evaluacije protučinjeničnog učinka i analize troškova i koristi), pri čemu države članice trenutačno nemaju uvijek administrativne kapacitete za njihovo provođenje. **Odgovarajući sustavi praćenja i evaluacije te detaljni, pouzdani i dostupni podaci ključni su za praćenje učinkovitosti i djelotvornosti socijalnih reformi i ulaganja.**

Kako bi promicale i razmjenu najboljih praksi i uzajamno učenje, Belgija i Španjolska, koje su odgovorne za predsjedanje Vijećem Europske unije između srpnja 2023. i lipnja 2024., osnovale su neformalnu radnu skupinu za socijalna ulaganja (IWGSI) kako bi poboljšale zajedničko razumijevanje učinka socijalnih reformi i ulaganja na gospodarski rast i socijalnu koheziju⁶. Na sastanku IWGSI-ja raspravljalo se o dvama glavnim područjima rada:

- Prvi se odnosi na empirijske dokaze mikroekonomskih i makroekonomskih povrata od socijalnih ulaganja. U okviru tog područja djelovanja IWGSI se usredotočio na aktivne politike tržišta rada, rani i predškolski odgoj i obrazovanje te pružanje usluga.
- Drugi je bio usmjeren na učinkovitost i djelotvornost tih politika. Rasprave su posebno bile usmjerene na upotrebu i dostupnost alata za procjenu učinka, na statističke kapacitete te na upravljanje podacima i njihovu dostupnost.

Važnost za europski semestar

Održiv i uključiv gospodarski rast, otvaranje radnih mjesta, financijska stabilnost i dobre javne financije u središtu su europskog semestra. Ključni su ciljevi EU-a smanjenje udjela duga i deficita na razborite razine, uz posvećivanje dužne pozornosti ciljevima zapošljavanja i socijalnim ciljevima te jačanju socijalne i gospodarske otpornosti i uzlazne konvergencije. **Osiguravanje dobrog planiranja i razumijevanja mogućeg učinka socijalnih reformi i ulaganja na gospodarski rast, fiskalnu održivost i socijalnu pravednost stoga je ključno za integrirano oblikovanje budućih gospodarskih i socijalnih politika te politika zapošljavanja te za optimalno iskorištavanje javnih resursa u cilju jačanja proizvodnih kapaciteta naših gospodarstava.**

⁶ Predstavnici svih država članica EU-a u konačnici su sudjelovali u raspravama IWGSI-ja, zajedno s predstavnicima Europske komisije, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja Europskog parlamenta i europskih socijalnih partnera. Predsjednici Odbora za zapošljavanje i Odbora za socijalnu zaštitu pozvani su da se pridruže od početka, a predsjednik Gospodarskog i financijskog odbora i predsjednik Odbora za ekonomsku politiku pozvani su od prosinca 2023. Sažetak ključnih rezultata IWGSI-ja dostupan je ovdje: <https://employment.belgium.be/en/joint-meeting-ecofin-and-epsco-ministers>.

Pitanja za ministre i ministrice:

1. Koji su, prema vašem mišljenju, pozitivni učinci socijalnih reformi i ulaganja na gospodarski rast i fiskalnu održivost? Koje su nedavne reforme u području zapošljavanja i socijalne reforme u vašoj državi članici pridonijele većem potencijalu rasta?
 2. Kako se suradnja između vijeća Ecofin i EPSCO može dodatno poboljšati kako bi se bolje procijenio učinak socijalnih ulaganja i reformi na gospodarski rast, fiskalnu održivost i socijalnu koheziju u kontekstu europskog semestra?
-